

Selmeczbányai Hetilap

TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 74./III. sz. a hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Közbiztonsági állapotaink.

A helybeli bányász és erdészeti akademia igazgatósága átiratilag megkereste rendőrkapitányi hivatalunkat, hogy tekintettel a csak nem régen az új akadémiai épület mellett elkövetett betöréses lopásra, valamint arra, hogy az új akadémiai palota, de különösen a felső botanikus kert rongálásoknak is lehet kitéve, ennek környékén egy őrszemet állítson fel, mert ellen esetben kénytelen volna a botanikus kertet a nagy közönség elől elzárni. Ezen, de különösen még inkább azon alkalom, hogy Gamma Győző f.-rózsa-utcai házában mult szombaton d. e. fényes nappal egy vakmerő rablási kísérlet történt, melynek tettese sem került eddigelé lépre, újból kényszerít bennünket arra, hogy közbiztonsági állapotainkkal foglalkozzunk.

Lapunknak már egyik előző számában

leirtuk rendőrségünk mostani szervezetét s kiemeltük annak hiányosságait, valamint azt, hogy a rendőrség személyzete oly csekély számu, miként az, feladatának megfelelni képtelen; hangsúlyoztuk különösen azt is, hogy a rendőrbiztosok, kik hivatva volnának rendőri külszolgálatot teljesíteni, mindenféle összeírásokkal s más egyéb nem rendőri ügyek elvégzésével vannak túlhalmozva; megjegyeztük, hogy bejelentési hivatalunk nincs, pedig arra mily égető szükségünk volna stb. stb. s végül felhivtuk az illetékes körök figyelmét arra, hogy e bajok gyorsan orvosoltassanak, mert a felelőséget reájuk hártjuk.

És ime bekövetkezett az, hogy különféle lopások és betörések követtettek el, melyekhez még az imént fényes nappal elkövetett rablási kísérlet is járul, a nélkül, hogy ezeket rendőrségünk meg-

akadályozhatta volna, vagy hogy legalább a tetteseket kézre kerithette volna.

Hogy 12 rendőrrel városunkban a közbiztonsági szolgálattal teljesíteni nem lehet, azt hisszük mindenki be fogja látni s így első sorban is az őrszem szolgálatot teljesítő rendőrök száma okvetlenül és most már haladéktalanul szaporítandó. Erre nézve buzgó főkapitányunk egy javaslatot is terjesztett be a tanácshoz, melyben, tekintettel a városnak nem kedvező anyagi viszonyaira, javasolja, hogy legalább is három közrendőri állás szerveztessék, mi a városnak évenként 1200 frt több kiadást okozna, de legalább az új akadémiai palota és a Steingruben környékén állandó őrszem volna fölállítható.

No már ha e túl szerény kívánság se teljesítenék, akkor valóban fel kellene oldanunk főkapitányunkat minden felelőség

T á r c z a.

Mérgekről.

Irtá és a selmeczbányai gógy. és term. tud. egylet ez évi deczember 7-én tartott gyűlésén előadta: Gschwandtner Gusztáv kir. bányamérnök.

Nem azon mérgekről kívánok szólni, melyek a Xantipékat szülik, a mely öröklött tulajdonunk s mely által annyi keserű órát szerzünk ugy magunk mint környezetünknek, — hanem azokról a mérgekről, a melyeket egyrészt sok gonosz lény használ gyilokkép a legagyafúrtaabb eszközök igénybe vételével, érdekeikbe ütköző egyének láb alól való eltávolítására, másrészt, melyektől egyesek földi szenvedéseiktől való megszabadulásukat óhajtják, s végül, melyek mint élvezeti cikkek — szándékosan avagy akaratlanul — kerülnek szervezetünkbe.

Méreg alatt*) általában „mindazon szerves vagy szervetlen mesterségesen előállítható, vagy a természetben készen előforduló nem organizált anyagokat értjük, melyek vegyi sajátságaiknál fogva képesek bizonyos feltételek mellett, élő lények valamely szervét olyképen befolyásolni, hogy ezáltal az egészség- vagy ama szervezetek relatív jóléte mulékonyan, tartósan és súlyosan meglesz zavarva.“

A mérgeket eredetük szerint általában három csoportba osztjuk, ugymint: ásványi-, növényi-, és állati mérgekre.

Az egyes csoportokból — főleg az első kétből — csak azokat szándékozom tárgyalni, melyekkel egyrészt a gyakorlati életben többször

találkozunk, — másrészt, melyekkel a mérgezési esetek gyakoriabbak.

Mielőtt az egyes mérgeket tárgyalnám, nem tartom érdektelennek azon kimutatás közlését, a melyet Dr. Kovách Aladár a budapesti mentő egyesület főparancsnoka az 1888—1894-ig terjedő években Budapesten történt mérgezésekről összeállított, a mely mérgezéseknél az első segély a mentő egyesület által nyújtott, a melyből kitűnik, hogy mely anyagok alkalmaztattak a mérgezésekre, így:

méreg neve:	előfordult mérgezés:
Ecetsav és ecet essentia	7
Carbolsav	25
Sósav	37
Salétromsav	2
Oxalsav	1
Salicylsav	1
Kénsav	21
Amonia	7
Antifebrin	1
Arsenikum (patkányméreg)	6
Atropin	5
Bensin	3
Camphorszesz	1
Cantharides	2
Chlórmez	2
Chloroform	2
Chinin	1
Creosot	1
Cuprum (gálic és ecets. réz)	20
Cyanhidrogenes mérgek (főleg keserű mandula olaj)	13
Gomba (mérges és romlott)	79
Corrosiv	5
Jndigo	1

méreg neve:	előfordult mérgezés
Jodoform	1
Chameleon	1
Kátrány (pix liquor)	1
Légszesz	6
Lúg (maró)	267
Morphin	28
Nicotin	1
Nitroglycerin	1
Oleander	1
Ol. caryophyllorum	1
Phosphor (gyújtófa)	218
Plumbum (idült)	1
Ptomain	1
Strychnin	2
Strophanthus	1
Sulfur (kénvirág)	1
Szénegőz	71
Terpentin olaj	1
Tirgram	2
Ismeretlen illetőleg mérgezésre gyanu	65

Az ásványi mérgek csoportjában hatásra nézve az első között az arsen foglal helyet.

Ezen fém ugy szólva vegyületei által lett népszerűvé, a mennyiben sói kivétel nélkül erős mérgező tulajdonsággal bírnak.

A vegyületek mérgező hatását nagyban fokozza azon körülmény, hogy nagyobbbrészt vízben könnyen oldódnak s izük nincs.

Vegyületei közül első sorban az Arsenesavanhydrid (As₂ O₃) említendő, mely mint fehér arsenikum, vagy zsirral keverve mint patkányméreg kerül a közönség kezeibe. — Az Arsenesavanhydridnak kétféle módosulatát ismerjük: az egyik hófehér por, a másik amorph, üvegmenü s képződik az előbbinek fellengítése folytán.

*) Lásd Lányi P. Bokai A. Gyakorlati méregtan.

állást szervezik is, rendőrségünk aparátusa még mindig oly hiányos marad, hogy bármily jeles kezekbe legyen annak vezetése letéve, közbiztonságunk érdekében nagyobb sikerrel eljárni aligha lesz képes.

Mi részünkről azt óhajtánók, hogy legalább hat közrendőrrel szaporitassék a rendőrség létszáma, hogy ne csak a Steingrubenben, hanem a felső és alsó Rózsautczában is állandó őrszemek állittassanak fel, s hogy a rendőrbiztosok a nem rendőri szolgálatok alól teljesen felmentessenek. És ha mindjárt 2400 frt több kiadást is okozna ez a városnak, ezt megtenni a lakosság közbiztonsága érdekében egyszerűen kötelesség s inkább eszközöltessenek megtakarítások máshol (uti kirándulások s más efélék), mint egy ily életünk, testi ép-ségünk és vagyonunk biztosítására nézve oly felette fontos intézménynél.

Holnap lesz törvényhatósági bizottságunk deczember havi közgyűlése, kérjük, hogy a bizottsági tagok közül emeljen valaki szót ez ügyben s ne nyugodjék abba belé, hogy főkapitányunk sürgős javaslata a bizottsági tárgyalások hosszadalmas, posványos medrén keresztül kavartassék, hanem hogy gyors, erélyes intézkedések tésessenek, hogy közbiztonságunk miseriái mentül előbb annyira-mennyire megszüntessenek.

Felemeltük tehát szavunkat újból ez ügyben s újból határozottan kijelentjük, hogy ezen elhanyagolt állapotokból eredő netáni súlyos következményekért a felelősséget teljességgel az illetékes körökre fogjuk háritani!

Mindkettő már kis mértékben is erősen ölü mérge. Ezen $As_2 O_3$ -ból állott az Olaszok lassan de biztosan ható mérge az „Aqua Tofana“, mellyel egyes személyek, különösen nők — mint Tofana, Hironyma Sparta, Marquise de Brivilliers, Gesche-Gottfried, Zwanziger nevű asszonyok rendszeres mérgezéseket vittek véghez.

Nagyban elősegítette a gyilkosok manipulációját a vegytani analitika kezdetleges állapota, a mennyiben ezen mérge jelenlétét biztosan kimutatni, annál kevésbé mérgező hatását csökkenteni nem tudták.

Csakis a mióta az arsenek már 0.00003 gm.-ját is képesek vagyunk még az 1—2 év előtt elhalthan is kimutatni, — Marsch-féle készülék segítségével — s főleg a mióta Bunsennek a halhatatlan chemikusnak 1834-ben sikerült a vasoxyhydrátban s később Magnesia tejben ($Mg [OH]_2$) oly szert találni, mely az arsenel a gyomorsavban is egy oldhatlan, s evvel a szervezetre hatásonkívül való vegyületet, az ugynevezett basikus arsenessavas vas, illetve magnesia oxydot képez, szállt alább az $As_2 O_3$ -nak mérge gyanánt való alkalmazása.

Az arsennek többi vegyületei szintén erős méregként hatnak. Igy említésre méltók az azelőtt használt szép zöld festékek, melyek szintén sok különösen véletlen mérgezésekre nyújtottak alkalmat. Igy a Berg-, Mineral-, Kaiser-, Schweinfurtti-, Mitis-zöld, melyekkel szobákat, főleg ablakmelyedéseket, paplanokat, ruhákat, de még czukorkákat is festettek. Mostanában azonban már ezen festékek árusítása hatóságilag tiltva van.

Érdekesnek találok végül megemlíteni, hogy némely hegyvidékek lakói, különösen Styriában és Tiroiban a zergevadások arsenet esznek s ez

Ujdonságok.

— **A holnapi törv. hat. biz. közgyűlésén** az eljövételében megakadályozott Rudnay Béla főispán helyett, Szitnyai József polgármester fog elnökölni.

— **Az akad. polgárság segélyegylete** 1896. évi január-hó 11-én fogja tánczestélyét megtartani, mely ugy látszik a farsangi mulatságok között a legfényesebb lesz. A rendezőség, melynek élén nagys. dr. Fodor László bányatanácsos akad. tanár ur áll, minden lehető megtesz a multság sikere érdekében, különösen Ormós Zsigmond segélyegyleti alelnök érdeme, hogy az estély érdekességét emelendi a Cotillon tánc érdekessége által. Reméljük is, hogy ezen elite multság igen látogatott lesz és hogy a közönség sem fogja megtagadni jó indulatát az akad. polgárságtól, tekintettel arra is, hogy az egyesület egy szent cél elérésében, a szegényebb sorsu kollegák segélyezése által fáradozik. A meghívók a napokban lesznek széjjelküldve.

— **A gyógy. és term. tud. társulat** mult szombaton e hó 7-én tartotta, november haváról elmaradt gyűlését, melyen Gschwandtner Gusztáv tartott szép számú közönség előtt népszerű előadást a „mérgekről“. Az előadás nagy érdekléssel meghallgatva és a végén az előadót megéljenzették. Az előadást tárczánk hozza.

— **Fortuna kereke.** A helybeli lyceumi tanári karnak az osztálysorsjegyek húzásánál eléggé kedvezett a sors, mert egy egyenesen Heintze Károlytól vett sorsjegyre 6000 koronát nyert s így egyre-egyre 500 korona nyeresémet esik. Ez is jó kis karácsonyi ajándék!

— **Vakmerő rablási kísérlet.** Mult szombaton e hó 7-én d. e. 9. és 10 óra között beállított Gama Győző kereskedelmi és hitelintézeti könyvvezető felső rózsa utcza házához egy állítólag fekete szakálu kopottas ruházatu, ismeretlen férfi, ki már előzőleg is a háznál szolgáló cseléd állítása szerint vagy két ízben kérdezősködött a házi ur otthonléte felől s most megtudván, hogy a gyermekek és cseléden kívül a házban senki sincsen, mert a házi asszony a hetivásáron bevásárlásokat tett: valódi gonosztevői vakmerőséggel a másik szo-

által állítólag a hegymászást jobban bírják. Továbbá fiatal leányok is akadnak, a kik hogy kövérebb és virulóbb arczszinnel bírnak, az arsen evésre adják magukat. Végül a lovaknak is szoktak adni — különösen vásárra való hajtás előtt — ettől fürgébbek, lesznek és fénylőbb szőrt nyernek.

Az említett egyének rendszeren kis adaggal kezdik az arsen evést és fokozatosan felmennek egész 0.3 gm-ig sőt Heisch szerint még magasabbra is anélkül, hogy ettől a legkisebb bajuk volna. Az arsen egész életükön át eszik, jól néznek ki s gyakran magas életkort érnek el.

A arsen evés abbanhagyása után semmiféle arsen mérgezés nem áll be, a mint ezt hitték, csak is bágyadtságot, gyengeséget érez az illető, a mi ismét az arsen evésre serkenti őt.

A phosphor két modificációját ismerjük, melyek közül a sárga phosphor mint erős mérge ismeretes, míg az amorph, vagy vörös phosphor semmiféle mérgező tulajdonsággal nem bír.

A sárga phosphorral a közéletben minduntalan találkozunk; s ebből magyarázható egyszerűsmind a mérgezés elterjedettsége. Az ugynevezett Svéd-gyújtófákat kivéve, minden más gyújtófa kisebb-nagyobb mennyiségben, egész 10%-ig phosphort tartalmaz. Miután pedig a finomul elosztott sárga phosphor 0.05 gm-jának elfogyasztása már felnőtt embernél is halálos kimenetelű, nem csekély fontossággal bírhat az igénytelennek látszó gyújtófa, ha tudjuk, hogy egy közönséges gyújtófa fejcskéjében 0.005 gm sárga phosphor foglaltatik s így 10 db. gyújtófa fejének esetleges elfogyasztása, már életünket emésztheti el.

Pedig állítólag a phosphor mérgeztettek a gomron fellépő égési sebek folytán az őrzőngéssel

bába akart behatolni s látván, hogy az ajtót be van zárva, ennek felső részét képező üvegtáblákat betörte s így a szobába hatolt be. Ekkor a cseléd és gyermekek rémülten futottak ki és segítség után kezdtek kiabálni. Ép arra ment Repka pinczérnek felesége, ki a ház ajtaját elzárta, hogy a gonosztevő onnan ki ne menekülhessen, a cseléd pedig gazdájáért futott a pénztárczába, ki csakhamar egy rendőr kíséretében meg is jelent, de a vakmerő tettes már ekkor az egyik ablakot kitörve ezen keresztül elmene-kült a nélkül, hogy rablási szándékát keresztül vihette volna, mert nem maradt ideje a szobából valamit elrabolnia. A rendőrség több gyanus egyént letartóztatott, de a cseléd ezek közül a tettest egyikben sem ismerte fel: csak a szombat délutani órákban letartóztatott egyénre mondotta egész határozottsággal, hogy ez volt a tettes. Ez azonban igazolta, hogy szászországi német ember, foglalkozására nézve akrobata komédiás és hogy tót nyelven beszélni éppenséggel nem tud, már pedig a leány állítása szerint a tettes tiszta tót nyelven beszélt vele. Megvizsgálták podgyászát is, de abban semmi gyanusat nem találtak s így azon utasítással, hogy a várost nyomban hagyja el, szélnek eresztették. Talán nem tévedünk, ha jobbnak véltük volna a cseléd leány határozott állításával szemben ezt a mindenesetre gyanus embert letartóztatva tartani és szigorubb vallatás alá venni, mert fel nem tételezhető, hogy egy néhány órai időközben egy 15 éves leány a személy azonosság iránt tévedésben lehetne. De bármint legyen is, ez az eset szomorú fényt vet a mi közbiztonsági állapotainkra.

— **Jubileum.** „A selmeczi kereskedő ifjak társulata“ folyó hó 15-én vasárnap ünnepli főnállásának tíz éves jubileumát a köv. sorrendben: 1. jubileumi közgyűlés délután 3 órakor a városház tanácstermében, 2. este 7 órakor a Szilaveczy teremben társas vacsora. Ezután is felkérjük Selmeczbánya intelligens közönségét, miszerint az ünnepélyen való szives részvételével annak fényét emelni sziveskedjék: bővebb felvilágosítást Tirts Rezső elnöknel nyerhetni.

Az elnökség.

— **A zárdai óvodát** áthelyezték a rózsa-utczából a horház (leendő kapitány) utczában

határos kinokat állják ki néha 10—15 napig is míg végre a halál bekövetkezik.

Statisztikai adatok szerint csakis szegény s tudatlan cselédzemélyek nyulnak ezen undorító mérgehez, a kik jobb szelidebb mérgehez nem férhetnek.

Felismerése: egyszerűen az ozonra emlékeztető szagáról, a vagy $AgNO_3$ segélyével történik.

Ellenszerül: tojásfehérnye, tej, égetett magnesia használtatik*.)

Ugy a higany fém maga, valamint vegyületei is a higany chlorürt ($Hg_2 Cl_2$) Chalomet kivéve mind mérgezők. Legkiválóbb közülük az undorító izzel bíró $GgCl_2$ sublimát, corosiv, melynek már 0.8 gm-ja halált okoz.

Kimutatása: fémrézcel, cementáció folytán történik.

Ellenszere: tojásfehérnye és tej.

Az ólom valamint vegyületei mérgező tulajdonságuk és sok, de csak is véletlen mérgezési esetek okozója. Legtöbb ólom mérgezés természetesen az ólomkohónál fordul elő, a hol a munkások ugy szólva ólommal impregnált légkörben mozognak, továbbá betűöntők, betűszedők kik fémlómm avagy ötvözeteivel dolgoznak, szintén sokat szenvednek.

Az ólom vegyületei közül érdekes tudnunk,

*) A phosphorral való mérgezés aránylag más országokban jóval kevesebb mint nálunk. Még leginkább Franciaországban volt gyakori régebben így pl. 1851—71 között, tehát 20 év alatt, egész Franciaországban 257 eset fordult elő, a mi 34%-a az akkori ottani összes mérgezéseknek. Hollandiában 15—20 évvel ezelőtt rendkívüli volt a mérgegel az öngyilkosság, annyira, hogy törvényben határozták el, hogy az ily öngyilkosok hulláit mezitelenen kell közszemlére kitenni; ez használt, mert azóta ott a phosphort kerülik az öngyilkosok, különösen a nők. (lásd a „Belgyógyászat kézikönyve“ 622. lap)

lévő Zlinszky-féle házba. Ezen áthelyezés a rendőrkapitányság azon kifogásából eredt, hogy az eddigi helység szűk és szellőtethetlen voltánál fogva, e célra nem alkalmas. Ezt Podhragay Pál prépost-plébános is belátva, dicséretes gyorsasággal azonnal intézkedett, hogy az óvoda saját költségére a Zlinszky-féle házba, hol két szobát, tágas és egészséges szoba vétetett fel, helyeztessék át.

— **Kinevezés.** Abai Ottó munkatársunk, kir. dohányjövédéki tisztá lett kinevezve.

— **A bányász és erdészakadémiai polgársága hangversenyt tartott f. évi december-hó 7-én.** Általában véve mondhatjuk, hogy egy kellemes estét szerzett a közönségnek az akad. polgárság és ha sikerül a többek által célba vett terv, többször lesz alkalmunk, bár kisebb keretben, élveznünk az ily estélyeket, a melyekről igen helyes irányban emlékezett meg Tauber Ödön akad. ifj. köri titkár megnyitó beszédében, aki kiemelte azt is, hogy „vajha a közönség meglegedését sikerülne mai estélyünkkel kinyernünk“ és így a régi tradíciókhoz híven és méltóan a városi közönség és köztünk lévő kapcsolatot kisebb estélyeink által is még inkább erősebbé tenni. Az ügyesen szerkesztett megnyitó beszéd után az akad. zenekar Kéler Béla ouverturáját élénk hangszínezéssel adta elő. Zivuska Jenő felolvasott dalkölteményeit az érzés igaz melege hatotta át. Majd Horváth Panna úrhölgy zongora kísérete mellett magyar népdalokat énekeltek Nagy Imre és Kertész Zsigmond. Horváth Panna k. a. általánosan kedvelt személyét már megjelenésekor tapsokkal fogadták, szíves fáradozása és kiváló zenei ismerete tették csak lehetővé, hogy a szóban lévő duett sikerült. Fekete Emi úrhölgy és Molnár Károly úr által előadott dialog a közönségnek igen kellemes élvezetet nyújtott. Fekete Emi kedves alakja, a hangjában rejlő báj és mozdulatának könnyedsége biztosították a sikert. Szentirmay Elemér „Szermeli krachját“ úgy Gobbi Henrik „Orbánját“ az akad. énekkar szabotossággal és könnyed rythmikusággal adta elő. Az est egyik fénypontját képezte Schubert Pisztráng kvintettje Clement Károly, Puky László, Pencze Rezső, Alföldy Zoltán és Chodora Károly által előadva. Ez valóban művészi volt, az ütemek zengzetessége, a hangszínek élénk megkülönböztetése a kivitelen egé-

szen érvényesült, úgy az összhang teljessége a szereplők finom érzékéről és alapos zenei képzettségéről tettek tanúságot. „Rákóczy Rodoston“ melodramát Horváth Panna úrhölgy zongora kísérete mellett Zivuska Jenő adta elő, kinek mély hangja a darab áradozó erejének kifejtéséhez igen alkalmas volt és köztetszést aratott. Berliot „Hegedű koncert“ előadásában Puky László és Ujagh Zoltán remekeltek, úgy, hogy a közönség hosszabb ideig tapsolva újra akarta hallani, minek azonban sajnos a szereplők nem tettek eleget. A szépen sikerült hangversenyt tánc követte, mely reggel 4 órakor ért véget. A négyeseket 54 pár táncolta.

Különfélék.

— **Honvédszobrunk és a millennium.** Azt hisszük, időszerű, ha e kérdéssel kissé foglalkozunk, mert nem sok idő választ el már az ezredéves ünnepélytől, s nem állíthatunk ez alkalomból méltóbb emléket, mint a már tervezett honvédszobrot. Az e célra szánt alap a folytonos hazafias adakozás és gyűjtések által már annyira felszaporodhatott, hogy a honvédszobor költségei kikerüljenek belőle. De hová állítsuk a szobrot?! Kétséget nem szenved, hogy az oly helyre volna állítandó, hogy ne a szobor szolgáljon a tér díszül, de a tér, mint alárendelt szereplő, szolgáljon a szobor díszül. Tudjuk, hogy e tárgyban már meg van hozva a határozat, de ez talán nem megmászható?! Ugyan is, az ugynevezett kamaraházzal szemben, a kegyesrendiek házához felvezető falépcsők mellett levő, az ott elnyúló magas támfal alatti kis, háromszögletű tér jelöltet ki annak, melyre a honvédszobor állíttatnék, s ez okból, mint értesülünk, egy iparos kérvénye, ki e helyen bazárt akart állítani el is utasított. Helyes-e ez a választás, annak megítélésére a művelt közönség műzlséséhez felbevezünk, csak azt jegyezzük meg, hogy kár a remélhetőleg szépnek leendő szobrot e sarokba helyezni, hol a mögötte terpeszkedő támfal épen séggel nem lenne előnyére. Nézetünk szerint sokkal alkalmasabb tér kínálkoznék az említett szobornak, s hisszük, hogy e térnek a jelzett célra való elnyerése nem ütköznék leküzdhetetlen akadályokba. Értjük a bányakincstár tulajdonát képező kertel, mely a kamaraház felső oldalán,

magas kőfallal kerítve, az ott levő keskeny s nem legtisztább utcáikáig terjed, s mely kertel jó formán senkisémet használ. Mily sokat nyerne a város, ha e kert kőfala lebontatván, a honvédszobor ott állíttatnék föl. Nemcsak a szobornak volna méltó helye, de a város egy kiváló szép ponttal gazdagodnék, s az üde levegőt kereső közönség megtalálná a város kellő közepén, séta, utközben, s nem kénytelenítették a kissé távol eső botanikus kertre szorítkozni. Igaz, e kerttel a bányakincstár rendelkezik kizárólagosan, de meg vagyunk róla győződve, hogy, ha a város illő módon a megfelelő lépéseket megtenné, a bányakincstár nem vonakodnék a közóhajnak eleget tenni, kivált, ha Hüttl József, miniszteri tanácsos ur, pártólólag terjesztené föl az ügyet. Hiszen, ha másként nem lehetne, az a kert megmaradhatna továbbra is a bányakincstár tulajdona, s a mostani kőfal helyett a város csinos vasrácsozattal keríthetné körül, két kijáróval; egyik a főutca felé, a másik a Péchi Antal nevét nyerendő utcára, mely két kijárás a késő estéli órákban rendőrileg elzárathatnék. Azon ellenvetés, hogy a kert szintje alacsonyabb az utcáénál, úgy hisszük, nem mérvadó, mert e jelentéktelen körülmény semmit sem vonna le a nyilvánossá lett tér értékéből. Csak hogy — hozzá kellene már látni ez ügy keresztül viteléhez, A millennium alkalmával tartandó bányász kongresszuson bizonyára nem egy lesz, ki ős bányavárosunkat meglátogatja: legyen nekünk is valamink; a mire rámutathassunk: „Ezt a millennium emlékére csináltuk!“ A hazafiságnak szobrot emeltünk, s a kincstár és város karöltve e szép térrel ajándékozta meg a közönséget!

— **Utcáink elnevezése.** Főkapitányunk javaslata szerint városunk terei és utcái következő elnevezéssel volnának ellátandók: 1. Városház-tér 19 épülettel, köztük a tót templom és városháza. 2. Szentháromság-tér 16 épülettel. 3. Vöröskuti utca 28 épülettel. 4. Lövölde utca 7 épülettel. 5. Petőfi-utca 9 épülettel, köztük a lyceum. 6. Alsó-Rózsa-utca 19 épülettel. 7. Felső-Rózsa-utca 21 épülettel. 8. Honvéd-ut (a szélaknai kaputól az András-aknáig) 5 épülettel. 9. Turista-ut (szélaknai kaputól s a járványkórháztól az Uj-aknáig s innen a Klingertárnáig) 5 épülettel. 10. Honvéd-utca 22

hogy az ólom-oxíd — mázag — a fazekas edények mázájának előállításánál egyik főanyag s miután ha a máz esetleg basikus hatású azaz a Pb_2SiO_4 (ólomsilicat) mellet feles PbO van, az ily edény különösen főzési célokra használva mérgezést vonhat maga után, a mennyiben a savanyu ételek mint káposzta stb. által az PbO feloldatik s így az ólom mint ólomcukor az étel révén a gyomorba kerül.

Továbbá a festészetben jelenleg már kevésbé használatos vörös Minium (Pb_3O_4); sárga: chromsavas, molybdaensavas ólom; s végül ezek között a legkiválóbb szénsavas ólom (Bleiweiss) ($PbCo_3 + Pb[OH]_2$) mint mérgek említendők.

Említésre méltó végül az ólomcukor (bas. ecetsavas ólom), melyet ez előtt némely tudatlan vendéglős használt savanyu borának édesítésére és derítésére, s evvel az egész helység lakóit mérgezte meg.

Pedig ha tudják, hogy a borba szénhidrát helyett ecetsavat hoznak, bizonyára ezen édesítési módszert nem alkalmazták volna.*)

A kik kénytelenítve vannak ólom- vagy az ólomvegyületeivel dolgozni, azoknak szalona, zsiros étel, tej, tojás evése, többszöri fürdés, ruhaváltoztatás s keserűs használata ajánlatos.

*) Hogy az ólom mérgezés mily uton is felléphet, álljanak a Bókai által közölt adatok: egyes esetekben staniolba csomagolt tubákban 0.31—0.76% ólom volt (Fleischer) egy ite ecetben, mely 9 óráig rosszul mázolt köcsögben állott 0.09 gm (Schvenbrod, látogató jegyekben 1 darabban 0.4 gm ecetsavas ólom (Eber-Wittstein) Corservekben (sardinia stb.) Gauiter 1 kgm. ételanyagra 2—27 mgm ólomot talált.

Maga a mérgezési tünet erős gyomorgörcsben, ugynevezett „ólom colikában“ nyilvánul.

Felismerése kénhidrogén, illetve kénsav által történik.

A réznél főleg a rézgálicz, básikusecetsavas réz az ugynevezett grüspan — valamint a festészetben használni szokott rézklóríd említendő, melyekkel leginkább fordulnak elő a közéletben mérgezések.

A rézgálicz konserválási tulajdonsága miatt a tudatlan szakácsnék között örvend nagy hírnévnek, a mennyiben a télére elteendő uborkás fazékba valamint némely zöldszínű gyümölcsöt tartalmazó üvegbe mogyoró vagy diónagyságú darabkát esetleg egy krajczárt szoktak tenni, a nagyon is természetes zöldszin elérése, s ez által talán az étvágy fokozása céljából vagy lehetséges, hogy impregnálási tulajdonsága miatt, a gyümölcs elromlását szándékoznak megakadályozni (e célra különben már a nagyon is divatba jött Salicylsavat alkalmazzák) s ezáltal kellő felvilágosítás hiányában, így törnek kenyér adójuk egészsége ellen.

A rézgáliczból különben már 10 gr. elegendő egy emberi élet kioltására.

A grüspan ezen gyönyörűsége zöldszinű mérges vegyület szintén tudatlanság útján válik mérgezővé, s képződik különösen a konyhai étkeken akkor, ha rézedényekben savanyú, eczettartalmú ételek főzetnek s ami még rosszabb tartatnak el.

A réznek kimutatása kénsavas rézoxidul ammonia alakjában eszközölhető. A rézsókkal mérgeztettek erős hányásban szenvednek, ellenszerül rendszeren tej tojás fehérnye, magnesium hydroxid használtatik.

Az alkáliák hydroxydjai erős méregként hat-

nak a szervezetre, a mennyiben azt megmarják szétronsolják. Legnevezetesebb a kali- és natron lúg. Miután ezen említett más lúgok különösen a szappanfőzés egyik főkellékét képezik, s így mondhatni mindenki által hozzáférhető, azért különösen az alsóbb néposztály között ezekkel a mérgezési esetek sem ritkák.

A halál kinos görcsös önkívüli állapot megelőzte után gyorsan beáll: ellenszerül, gyenge savak (ecet) citromlé használata ajánlatos.*)

A savak közül legfontosabb a kénsav, a mennyiben a nagy iparban széleskörű alkalmaztatása révén leginkább hozzáférhető.

Mint erős mérgek két féle alakban ismeretes: tömény Angol kénsav, és az ugynevezett vitriol olaj a Nordthausi füstölő kénsav.

Mindkettő olaj sűrű folyadék s azon tulajdonságuk miatt, hogy még vegyületekből is, melyekben a hydrogen és oxygen a vizarányában foglaltatik, képesek a vizet magukhoz szivni, — erős mérgező tulajdonsággal bírnak.

Egyáltalában a mérgezés sohasem a sav abszolút mennyiségétől, mint annak töménységétől függ.

A mérgezés abban nyilvánul, hogy a gyomor falaiból a vizet elvonják azt elszenesítik, s így rövid idő alatt minden élet feladatra képtelenné teszik.

*) Külföldi adatokból következtetve, másutt a higmergezés aránylag ritka; például Berlinben Lewin szerint 3 év alatt 8, Bécsben Hoffmann szerint 2 év alatt 16 öngyilkossági haláleset fordult elő.

Mint Bókai említi valószínűleg a kevesebb mérgezés abban leli magyarázatát, hogy a külföld nagyobb városaiban a mosást nem házilag végzik, hanem mosóintézeteknek adják ki.

épülettel, köztük a szélaknai kapu s az alatta lévő templom. 11. Deák Ferencz-utca 51 épülettel, köztük a piarista zárda fala. 12. Kisvásártér 5 épülettel. 13. Erzsébet-utca 27 épülettel. 14. Vasut-utca 9 épülettel. Szentantali-ut 22 épülettel, köztük a mérlegelő, Ferencz-akna, a Dolina, a Sándor-zuzómű és a kohó. 16. Havas-utca 14 épülettel, köztük a Havas boldogasszony templom és a temető kerítése és a zsidó imaház. 17. Korona-utca 18 épülettel. 18. Zsák-utca 5 épülettel. 19. Hóhér-utca 19 épülettel. 20. Plébánia-utca 7 épülettel, köztük a Nagyboldogasszony templom és a piarista ház egy része. 21. Templom-utca 11 épülettel. 22. Péch Antal-utca 14 épülettel. 23. Dohánygyár-utca 26 épülettel, köztük a szivargyár. 24. Akadémia-utca 21 épülettel, köztük a Nagyboldogasszony templom egy része, a rom. kath. gymnasium, a fakert és az akadémiai palota. 25. Bélabányai-ut 6 épülettel és a kincstári fakert egy részével. 26. Kalvária-ut 10 épülettel, köztük a kincstári bányakorház s a kincstári fakert egy része. 27. Kapitány-utca (mostani Korház-utca 21 épülettel.) 28. Korház-utca (a Belházy ház mellett vezető lépcsőkkel.) 10 épülettel. 29. Alsó-Rössel 5 épülettel. 30. Felső-Rössel 21 épülettel. 31. Bányautca 29 épülettel. 32. Ezüst-utca 17 épülettel. 33. Ovári-utca 10 épülettel. 34. Harang-utca 4—49/IV. számú épületekkel. 35. Ocsovszky-utca 9 épülettel, köztük a kamaraház posta oldala. 36. Uj-ut 32 épülettel. 37. Zsigmond-aknai-ut 33 épülettel, köztük a szivargyár egyik oldala. 38. Uj-utca 3 épülettel. 39. Paradicsom-utca 44 épülettel, s végül a Mihály-aknai-utca (Hibalka) néhány épületével. — Ehhez a javaslat-hoz csak az a megjegyzésünk volna, hogy városunk büszkeségét és diszét képező bányász és erdész akadémiánk nagy alapítónőjéről, Mária Terézia királynőnkéről, valamint a jelenleg dicsőségesen uralkodó Ferencz József szeretett királyunkról is, nevezhetünk volna el egy fő utcát vagy főtér; pl. a Pachertároi tért, melynek bányabejárátán át Ő Felsége a Glazenberg tárnába, az 50-es években itt jártakor be is ment s így e szép tért, legmagasabb beleegyezésével, dicsőteljes nevével nevezhetnők el. Végül utcáink elnevezésénél, sok éven át volt országgyűlési képviselőnk, Zsigmond Vilmosról is megemlékezhetünk volna.

Azt állítják, hogy a kénsavval való mérgezés távolról sem oly kínos, mint talán az előbb említett lúgokkal.

A sav és alkáliák mérgezése között a különbség abban nyilvánul, hogy míg a savak a felmart részeket vizszegény, száraz, törékennyé teszik, mert a fehérjét lecsapják, addig a marólúgok által a szervesrészek elpépesednek, mert a fehérjét oldják.

Ellenszerű az előbbinek t. i. a marólúgoknál említett anyagok ellenkezője: gyenge szódaoldat, szappanosvíz, kréptaport stb. alkalmaztatik.

A többi számtalan savak: mint sósav, salétromsav vagy választóvíz, kénessav, karbolsav, sósavasav, hangyasav, borkósav stb. tömény állapotban a szervezetre nézve feltétlenül mérgezők.

Az ásványi mérgek csoportjához még igen számos fémvegyület tartozik, azonban ezeknek már csak felsorolásával is az igen tisztelt hallgatóság becses türelmét rendkívül igénybe venném, azért még csak egy pár fontosabb vegyületre szoritkozom, a melyek mint vérmérgek szerepelnek. Azért nevezik ezeket vérmérgeknek, mivel a vérrel érintkezésben azt megolvassztják s a keringést ezzel megakadályozzák.

Ezek közül említésre méltók: a gyakorlatban nagyon is ismeretes szén-gáz, és szén-sav, kén-hidrogén, s a nagyon is veszedelmes arsen-hidrogén, melynek Gmelin vegyész, e vegyület felfedezője is áldozatul esett, — anilin, nitroglicerin, szénkéneg, stb. de mint a mérgek királya, a melyet legalább is első helyen kellett volna említenem, a cyanhydrogen — kéksav — tűnik ki.

A kéksav (HCN) viztisztá, keserű mandolára emlékeztető szaggal bíró folyadék. Sokféle-

— **Törv. hat. bizottságunk** december havi közgyűlését holnap (13-án) tartja meg, melynek tárgysorozata a következő:

1. Polgármesteri jelentés a közigazgatás f. évi november havi állapotáról.

2. A nagym. m. kir. belügyminiszterium f. évi 90746. sz. rendelete a városi bányaalapról szóló 1893. és 1894. évre szerkesztett számadások jóváhagyása tárgyában.

3. Ugyanannak f. évi 91573. sz. rendelete a Bankán tervezett kisdudóvó intézet létesítésére hozott közgyűlési határozat jóváhagyása ügyében.

4. Ugyanannak f. évi 92987. sz. rendelete a polgármester helyettesítése ügyében hozott határozat megváltoztatása iránt.

5. Ugyannak f. évi 97649. sz. rendelete a Laeczko Mihály részére átengedett 35 □ öl kiterjedésű terület eladása tárgyában.

6. Ugyanannak f. évi 98599. sz. rendelete a rendőrség újjászervezése iránt alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

7. A tanács előterjesztése a külföldiek nyilvántartása iránt alkotott szabályrendelet életbeléptetése céljából.

8. Két bizottsági tag f. évi december 2-án megejtett választásának eredményéről szóló jelentés előterjesztése.

9. A népnevelésügyi szakbizottság javaslatának tanácsai előterjesztése a külutcai altanítók fizetésének újbóli rendszeresítése iránt.

10. Ugyanazon szakbizottság javaslatának tanácsai előterjesztése Aczél János iparos tanoncziskolai tanítók ezen minőségben támasztott nyugdíj igénye tárgyában.

11. Az egészségügyi szakbizottság javaslatának tanácsai előterjesztése:

a) hulla kamráknak külutczákban való felállítására iránt
b) a belvárosi járványkórház fentartása iránt,
c) hordágyak s hullaköcsi beszerzése iránt,
d) az alorvosi állás szervezése iránt,
e) a közbiztonsági és hűségügyi szabályrendelet a sertés-szúrásra vonatkozó intézkedések módosítása iránt.

12. Az erdőügyi szakbizottság javaslatának tanácsai előterjesztése az épületi fa átvételére br. Popper Sándor céggel kötött s fennálló két rendbeli szerződésnek meghosszabbítása s illetőleg folytatása iránt.

13. Ugyanazon bizottság javaslatának tanácsai előterjesztése a selmecz- és bélabányai erdőben találtató belzejeknek (erdei rétek) a város részéről való megvétele tárgyában.

14. Tanácsai előterjesztés a kórházi alap, a selmecz- s bélabányai szegény alap, a Heinrich és a Russegger alap 1894. évi zárszámadásainak megvizsgálásáról.

15. Tanácsai előterjesztés a városi légszuszogó 1893. s illetőleg 1894. évi számadásainak megvizsgálásáról.

16. A tanács előterj. a városi kisdudóvó alap 1894. évi számadásainak megvizsgálásáról.

17. Tanácsai előterjesztés a Hordusbányán létesítendő harmadik városi iskola számára kiszemelő terület megállapítása tárgyában.

18. A közigazgatási bizottság kebeléből kilépő öt választott tag helyének betöltése.

19. Tanácsai előterjesztés Zorecz József, Ivanics András, Kollár Ádám és Ursinyi Lőrincz városi utkaparók bérének felemelése iránt.

20. Tanácsai előterj. a városi óvodák felügyeletére hivatott bizottságok megalakítása iránt.

21. Tanácsai előterj. a városi iparos tanoncziskola bizottságának újbóli megalakítása iránt.

22. A városi légszuszogó f. évi október havi üzletéről szóló jelentésnek előterjesztése.

23. Tanácsai előterjesztés Kachelmann Károly részére a volt városi jégpince mögött lévő Kögörgeteg területből 320 + 6480 □ öl területnek átengedése tárgyában.

24. Tanácsai előterjesztés a Magasházi koresma bérletének három hónapra való meghosszabbítása iránt.

kép nyerhetjük, legegyszerűbben úgy, ha valamely cyanvegyülethez egy erősebb savat töltünk, a midőn is cyanhydrogen fejlődik.

A mérgezés megívás-avagy belélegzés útján rövid idő alatt beáll. Ha tömény cyanhydrogen gázt belélegzünk, úgy a hatál 1—5 perc alatt, míg hígított oldatnál pl. 2%-osból 15—2 gr. 10%-osból 5—10 csep szükségesnek s a halál 1—4 óra múlva következik be.

Érdekes, hogy az amygdaleae és pomaceae családjába tartozó növények legnagyobb részében találunk több kevesebb kéksavat. Így: a cseresnye, barack, keserűmandola stb. különösen magvakban; s így a mandola különböző részeivel készült likőrök, mint: kirsch, Persico, Marasquino stb. kéksavat tartalmaznak, de mérgezések ezeknek használata által a legkritikább esetek közé tartozik.

Említésre méltó, hogy 2—3 drb. barackmag elfogyasztása gyermekeknél már halálos kimenetelű lehet, ugyszintén a kereskedésben kapható keserű mandola olaj 17 csepje felnőttnél már halált okozott.

A budapesti egyetemen az előadó tanár a kéksav gyors mérgező hatását szemléletileg úgy mutatta be, hogy a kéksavat tartalmazó üveg nyílása fölött egy teljesen kifejlett házinyulat vitt át, s mihelyt a nyul a palackból kiömlő gázból — persze akaratlanul — egyet szippantott, életemelül terült el. A mérgezés tehát azonnal beállt a mint a mérgező a tüdő révén a vérrel érintkezésbe jött.

(Folytatása és vége következik.)

25. Tanácsai előterj. a bélabányai koresma pinczejének, kertjének és a „Ringelberg“ rétek bérbeadása ügyében.

26. Tanácsai előterjesztés Bélabányán az éjjeli kivilágításuk berendezése iránt öt petroleum lámpa fentartása mellett.

27. Tanácsai előterjesztés a belvárosi s külutczai redőrbiztosok fizetési s világitási átalányának, valamint fuvar ésapidijáiknak szabályozása tárgyában.

28. Tanácsai előterjesztés a Satteltároló építésének vezetésével és felügyeletével megbízott részéről érdembe hozott díjak megállapítása s folyóvá tétele iránt.

29. Tanácsai előterjesztés a belvárosi utcák és terek elnevezése tárgyában.

30. Tanácsai előterjesztés a millenniumi bányászati és geológiai congressus anyagi támogatása iránt.

31. Botka Győző megkeresése azon területnek ingyen átengedése iránt, mely a garamberzenzei-lévai helyi érdekű vasut építéséhez a város tulajdonából kisajátítandó.

— **Vadászat.** F. hó 1-én az akad. gyakorlati vadászat ismét a tópataki kerületben lett megtartva, melyen az akad. hallgatóság nagy számban s ezen kívül Csiby, Gretzmacher, Vadas és Pauer tanárok s Tuzson és Belházy assistensek vettek részt. Tekintettel arra, hogy ez évben igen kevés a nyul, ezen vadászat is sikeresnek mondható, a mennyiben 3 db. nyul és 1 db. róka esett el. A szerencsés vadászok voltak Róth Gyula, a ki a rókát ejtette zsákmányul, továbbá Csiby Lőrincz, Kosaczky Rezső és Polónyi István, akiknek 1—1 nyulat sikerült terítékre hozniok. Megsebesítve lett ezenkívül még egy róka, melynek ugyan sikerült búvóhelyet találni, de az erős vérzésből következtetve, nem fog többé nyulpecsenyén lakmározni. A f. hó 8-án ugyancsak a tópataki kerületben megtartott vadászati gyakorlat ritka szerencsésnek mondható, a mennyiben ezen nap összesen 2 őzbakk, 4 db. nyul és 1 db. róka volt a vadászzsákmány. Az akad. tanárok közül ezen vadászatot részt vett Csiby, Gretzmacher és Pauer, továbbá Tuzson, Remenyik és Belházy assistens. Az elesett 2 őzbak egyikét Belházy Gyula, a másikat pedig Horvát Viktor ejtette el s utóbbi — miután eddigelé még őzet nem lőtt — a vadászat vezetője, Csiby Lőrincz által a helyszínén fel is avattatott. A terítékre került nyulak közül továbbá 1 drbot Gretzmacher Gyula, 2 dbot Róth Gyula és 1 dbot Kosaczky Rezső ejtett el. Végül a rókát szintén Róth Gyula akad. hallgató terítette le.

— **Féltékenyek harez a sötétben;** ez beillenék valami rémregény címének is, pedig csak egy f. hó 4-ik, este 5 óra 30 perczkor véghez ment eseményre vonatkozik. A dohánygyári nimfák épen csapatosan vonulnak fölfelé; egyik-másik jobbra-balra surran rá leső legényszeretőjéhez, midőn a Vigadó alatti keskeny, sötét sikátorból vadállati hangok bömbölnek, s dobbanó, nehéz léptektől dübörög a föld. Nem, nem elefánt vagy rinocerosz dühöngi ki ott a rettentő haragját, csak két czipészlegény az ottani czipőgyárból, kik egymásra szörnyű módon féltékenyek, s azt hittek egymásról, hogy az egymás szeretőjét akarják egymástól elcsábítani. Ezt hinni és bősziült tigrisként, orditva egymást földhöz ütögetni, és a közeledő rendőr hírére egymástól elugrani néhány perc műve; azt mondják, hogy a vitás két nőnek is kijutott volna az ütlegekből. Nos nem ártott meg nekik!

— **Le kellene bontani a bélabányai kaput.** Több oldalról, polgároktól és tisztviselői állású egyének részéről is, felmerült a panasz, hogy a bélabányai kapu nem csak hogy fölösleges, mert gátolja a szabad közlekedést, de határozottan hátrányára van a városnak, mely e kapuval mintegy határát leli: le kellene a kaput bontatni. Mi csak oszthatjuk e véleményét. Semmi sincs, mi e kapu további épentartását igazolná vagy csak kimentené, sem történelmi, sem másnévű emlék nem teszi nevezetessé, ha csak az nem, hogy a kétfejű sas diszlik rajta. Hogy csakugyan természetellenes gátul áll ott a város terjedésének, azt beláthatja minden ember, sőt még jelentősége sincs e rozzant épületnek, mert túl rajta is vannak házak, melyek szinte neheztelve tekintenek e szürke kőalkotmányra, mely őket sorompón kívüli rangba akarja osztályozni. A kapun túl van a kincstári kórház, a kapun túl a mihálytárnai bányatelep, és számos lakház, a kincstári nagy fakert stb; miért kimélnék tehát ez ódon, de értéktelen és disztelen

épületet?! Főntartását nem indokolhatja az, hogy ott egy városi rendőrnek lakása van. Ha már okvetlenül kell e ponton rendőrnek laknia, mi igen üdvös, hát a lerombolandó kapu anyagából bőségesen telnék egy az ut mentén tetszetős alakban állítandó rendőrlakra. Le tehát e fölösleges, gátoló építménnyel! Ledöleése csak nyereség lenne városunkra.

Párbaj.

Hál' a jó Istennek csütörtököt mondott . . .
A másik lövés meg levegőbe omlott.
Hát a magyar ember nem áll a mondásnak,
Kegyelmezni kéne, apja gyilkosságának?
Egymásra törnek már, kiknek együtt kéne
Működniök mindig a haza üdvére?
Legnagyobb magyarnak intése így vész el?
Pisztoly elé álljon, kinek élnie kell?
Kell; mert édes honunk elhagyott anyaként
Gyermekeit hívja, hívja folyton ekként:
„Ölembe ti gyertek gyermekeim hivlak“ . . .
S ezek egymás ellen pisztolyokkal vívnak?
Mi lesz ennek vége? Mennyei hatalmak,
Józan okosságot mi nekünk adjanak.
Ködös tévelygőknek gyujtsanak világot,
Fonyadt gyökerekből hajtsanak virágot!
Le a közép kornak borus szellemével,
Le az embereknek tévitéletével!!
Ha küzdeni óhajt két jó lelkes magyar,
És drága hazánkon segíteni akar,
Kard, tör, pisztoly, puska ne legyen fegyvere,
De az igaz teitek, fenkölt nagy ereje.

Sördal.

Énekli egy aczélhang.
Kardban, késben és kaszában
Az aczél,
Mint fő összetartó elem
Benne él;
De sőt még a legrombolobb
Ágyuban,
Ez az elem, ez az erő
Benne van.
Sörben eddig nem kerestük
Az aczélt,
De ha egyszer így neveztük,
Érjen czélt!
Ne legyen az lének olyan,
Mely butit,
Se ne legyen olyan ital,
Mely búsit;
Hanem legyen a nevéhez
Illőleg,
Mindenben csak erősbitő
Kellőleg.
Bordal oh már akármennyi
Létezik;
Bár műborok költők kedvét
Fékezik.
Hátha az „aczélsör“ van rá
Hivatva,
Hogy legyen majd (pénz) költőknek
Vigassza.
Hiszen igaz: „fölfelé megy
A mi gyöngy,
Hadd maradjon gyáva földön
A göröngy!“
De ha gyöngyök a jó borban
Szállnak fel,
A jó sörben fent szép habot
Látnunk kell.
Filokszera, jó boroknak
Ölöje,
És te a rosz műboroknak
Mérője,
Rád is kerül a kard, kés és
Az aczél!! . . .
„Aczélsört“ s nem műbort iszunk —
Ez a czél!

Gambrinovits.

— Szerkesztői üzenetek. K. B. — Lilli. —
Gyanus. B. A. — Ha már annyira kíváncsiak, a kérdéses
rimes, verseket e lap felelős szerkesztője írta. — Sziljka ur-
nak Bakabányán: a fél évi előfizetési pénzt köszönettel meg-
kaptuk.

Joerges Á. özv. és fia

karácsonyi ajándékokul

alkalmas czikkekre bátorodik fel-
hívni a t. cz. közönség, b. figyel-
mét: u. m. Ifjusági iratok, remek-
írók diszművek, imakönyvek, tár-
sas játékok, emlékkönyvek, levél-
papirok stb.

Márkus M. ezukrászata
Selmezbányán. Alapított 1830.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek
dús választékát

karácsonyfa- diszítésekben,

olcsó árak mellett.

A legújabb s legszebb kará-
csonyi és ujévi ajándékok, a
legolesőbb áron csak nálam
kaphatók.

A ki szép és olcsó gyermekjátékokat,
finom himzett pénz-, szivar- és czi-
garetta tárczákat, albumokat és más em-
léktárgyakat, nyak- és selyemkendőket,
keztüket s Jäger ingeket, sapkákat és
harisnyákat, női karmantyukat és gal-
lérokat — minden szörméből, — de
különösen

női kalapokat bevásárlási áron alól

venni akar, az csakis üzletben te-
heti azt, hol még téli kötött gyermek-
ruhák, czipők, és téli kendők, kabátkák
stb. stb. bámulatos olcsó árak mellett
kaphatók.

Kérem a n. é. közönség becses
látogatását s maradok

kiváló tisztelettel

Herczog M.

alsóutca, Ochtendung-féle ház.

Mi

a legczélyszerűbb karácsonyi ajándék mint mindenek előtt a ruha továbbá
a lábbeli a fejtakaró a fehérenemű, egyszóval a ruházat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget a bekövetkezendő kará-
csonyi ünnep alkalmából tudósítani, miszerint ezen czélből raktáromat min-
dennemű ujdívatu férfi fiu és gyermek ruha, városi és utazó bunda, gráci
és angol loden és lemez kalap, bécsi és kárlsbádi női- uri és gyermek
czipő és fehérenemű áruval dusan felszereltem, melyeket csodálatos olcsó ár-
ban elárusítom.

Kaphatók: 1 férfi öltöny a la mode francais 7., 8., 9 egész 25 frt
1 fiu öltöny facon Gambetta 3½ „ 5 „
1 gyermek öltöny Costüm 1.80 „ 7 „
farkas és erdélyi bárány bélésű utazó bunda 25, 75, 80 frtig
finom himzet férfi ingek 1.50, 1.80, 2 frtig
gráci férfi kalap 1 frt 1.50 2 frtig
kötött és szarvasbőr kestyü 30 kr. és feljebb.

Tömeges látogatást kér

kiváló tisztelettel

Singer Ignác

a terrasszon az alsó-gyógytárral szemben.

Patkányméreg (Rattentod.)

(Immisch Felix, Delitsch.)

A legbiztosabb s legjobb szer a patkányok és egerek gyors
kipusztítására. Ártalmatlan az emberek és házi állatokra nézve.

Kapható csomagokban 32 kr, és 64 krért

Sztankay Ferencz

gyógytárában Selmezbányán.

A közelgő farsang idényének alkalmából, ajánlom dus szövetraktáramat és szabóüzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe; különösen

a legújabb divatu báli frakkok és szalon-öltözetek

legújabb facon szerint szabotnak és készítettnek általam.

Tisztelettel

Friebert Ferencz
szabóüzlettulajdonos.

A n. é. közönség becses tudomására hozni bátorkodom, hogy

szabóüzletemet,

illetve különféle szövetekből álló dus raktáromat a legújabb és legdivatosabb kelmekkel láttam el s nálam a legdivatosabb, különösen báli öltözetek, ugymint bársony és selyem betétű galléros frakkok szolid árak és legújabb facon szerinti kivitel mellett készítettnek.

Cserny József szabómester
(üzletem a városházi épületben.)

Élő halak.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a karácsonyi és ujévi ünnepek előtt már e hó 20-tól kezdve nálam

élő pontyhalak

jutányos áron kaphatók. Megrendeléseket már most is elfogadok.

Selmeczbányán, 1895. december havában
Teljes tisztelettel

Ochtendung Ignác.

Tűz, jégkár és testi baleset elleni biztosítás

A hazai általános biztosító részvénytársaság, Selmeczbánya és vidéke ügynöki képviseletét elvállaltam. A midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, egyuttal felkérem, hogy ezen új, egy milló frt alaptőkével s más nagy garanciákkal rendelkező, különösen baleseteknél rendkívüli előnyös kedvezményeket nyújtó társaságnál, általam mentől több biztosításokat kötni méltóztatnék. Felvilágosítások, utbaigazítások és tájékoztatások a legnagyobb készséggel adatnak általam.

Selmeczen, 1895. decz. havában.

Kitünő tisztelettel

Richter Ede,
ügynök.

Igen szép és olcsó karácsonyfadiszitések, különféle ajándéktárgyak déli gyümölcsök és czukorneműek, legdúsabb választékban

kaphatók üzletemben.

Tisztelettel

Trauer Gyula.

Nagyon szép, és olcsó karácsonyfadiszitések csak nálam kaphatók.

Tuschl Gusztáv

czukrász

(alsó gyógyszer-tár
mögött.)

Karácsonyi és ujévi
ajándékok
beszerzéséhez ajánljuk
dúsan felszerelt uri
és női divatáru-
házunkat.

Weisz tesvérek
alsóuteza.

Langauer József nagy czipőraktárát a terasszon

a karácsonyi és ujévi ünnep, valamint a közelgő farsangi szezon alkalmából ujonnan felszerelte és kibővítette.

Számos látogatást kér.

A ki

magány háznál sertést öletni,
tiszán kikészítettetni s jó kolbászt, hurkát,
disznósajtot stb. csináltatni akar,

az forduljon

Gonda Tivadar

kitanult benteshöz
(alsóuteza Zachar pipagyáros ur házában.)

József főherczeg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója.

Fülöp szász Coburg-Gothai herczeg ő kir. fensége szállítója.

Sürgönczim: Gottschlig Budapest.

Telefon 58-86.

GOTTSCHLIG AGOSTON BUDAPEST.

tea-, rum- és cognac-
nagykereskedő

Központi iroda: IV., Váci-uteza 4-ik szám.

RAKTÁRAK:

VI., Váci-uteza 6. sz. „a Mandarinhoz”
a Város-ház tér mellett

VI., Andrássy-ut 23. „Hong-Cong városához,”
a kir. opera áttelenében

IV., Egyetem-tér, Egyetem-uteza sarkán, a „Japán nőhöz.”

KIVITELI PINCZÉK:

X., Kőbánya, Füzér-uteza 9. szám.

Bizományi raktár:

Selmeczbányán:

Marshalko Gyula úrnál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván-teák, Jamaica-, Brazíliai és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb inőségben, eredeti csomagok és palaczkokban, eredeti árak mellett.

— Árjegyzék ingyen és bérmentve. —

